

ILLUSTREREDE KLASSIKERE™ – 1
Udgivet 2006 af Egmont Seriforlaget A/S
Redaktion: Anders Hjorth-Jørgensen og Michael G. Nielsen
Markedsføring: Helle Fruergaard
Ansvarlig udgiver: Jan Neiendam
Design: Stein Hjelmerud

Copyright © 2006 First Classic, Inc. All Rights Reserved.
Published with the written licensed permission of First Classic, Inc.
License by Agentur Fuchs, Stuttgart.
Trykt hos Gummerus Printing, Finland 2006.
ISBN 87-7679-255-2
ISBN 87-7679-263-3

www.klassikere.serieforlaget.dk

Lewis Carroll
ALICE I EVENTYRLAND

Jules Verne
REJSEN TIL MÅNEN

Christopher Carson
PELSJÆGEREN KIT CARSON

William Shakespeare
HAMLET

EGMONT
Serieforlaget

ILLUSTREDE KLASSIKERE var tegneserier baseret på kendte bøger. Ideen var at seriehæfterne skulle tjene som en introduktion til litteraturen.

I Danmark blev de første hæfter i serien udgivet i 1955, og de fortsatte med at udkomme frem til 1976. Da var der publiceret 227 forskellige titler, mange af dem i flere oplag.

I årene 1969-74 blev en del af titlene genudgivet som *Stjerneklassikere* med stift omslag. I alt udkom 50 titler i denne serie.

Oprindeligt blev tegneserierne udgivet i USA som *Classics Illustrated* fra 1941 til 1969 - 1941-47 dog med titlen *Classic Comics*. I alt udkom 169 titler i USA, og også her blev de fleste titler trykt i flere oplag. Ved siden af denne hovedtitel udgav forlaget Gilberton Company også serierne *Classics Illustrated Junior*, som udkom med 77 numre fra 1953 til 1971 (*Eventyrserien*, 132 numre 1957-67), *Classics Illustrated Special Issues*, som udkom med 15 numre 1955-62 (*Illustrerede Klassikere. Ekstranummer*, 11 numre 1961-75) og *The World Around Us*, som udkom med 36 numre 1958-61 (*Verden i tekst og billeder*, 34 numre 1959-63).

At der i to af serierne udkom flere hæfter i Danmark end i USA virker måske besynderligt. Men *Illustrerede Klassikere* udviklede sig til en europæisk samproduktion, og da man havde opbrugt det amerikanske materiale, startede en licensproduktion, først i England og derefter styret fra Sverige. Med nr. 145, *Sørøvere ved roret*, blev den første licensproducerede titel udgivet i Danmark, men indimellem udkom fortsat enkelte af de amerikanske originaltitler.

I *Eventyrserien* blev der i Skandinavien også plads til egenproduceret materiale, bl.a. optrådte Rune Andreassons *Pellefant* her for første gang som titelfigur

Bogserien *Illustrerede Klassikere* har som mål at udgive hæfteserien kronologisk, som den blev publiceret 1955-76, og vil benytte de danske førsteudgaver som basis for udgivelsen.

Haakon W. Isachsen & Anders Hjorth-Jørgensen

ALICE I EVENTYRLAND

Classics Illustrated 6
af Anders Hjorth-Jørgensen

Do-Do-Dodgson 10
af Jon Bing

Alice i Eventyrland 15

Lewis Carroll 59

Æsop og hans berømte fabler 60

Classics Illustrated fortegnelse 62

REJSEN TIL MÅNEN

Extraordinære rejser 64
af Anders Hjorth-Jørgensen

Rejsen til Månen 69

Jules Verne 113

PELSJÆGEREN KIT CARSON

Vih-hiu-nis 118
Af Anders Hjorth-Jørgensen

Pelsjægeren Kit Carson 123

Illustrerede Klassikere i Danmark 170
af Anders Hjorth-Jørgensen

HAMLET

Amler 172
af Anders Hjorth-Jørgensen

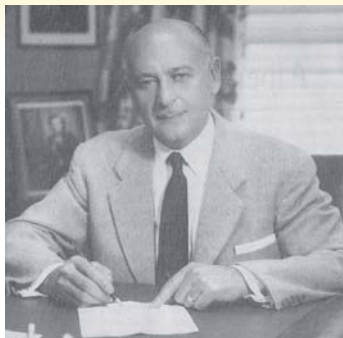
Hamlet 177

William Shakespeare 221

Classics Illustrated

af Anders Hjorth-Jørgensen

Albert Lewis Kanter ca. 1945

”Selv ansvarlige forældre må erkende, at tegneserier øver stor tiltrækning på deres børn, og derfor er der behov for at have adgang til et ”respektabelt og lodigt” tegneserieprodukt.” Det var grundholdningen bag det amerikanske forlag Gilbertons udgivelse *Classic Comics*, hvis første nummer udkom oktober 1941. Manden bag nyskabelsen hed Albert L. Kanter (1897-1973). Han fik disse ord med på vejen i det danske *Illustrerede Klassikere* nr. 65:

”Som dreng kom han fra Polen til Amerika, og som ung bosatte han sig i Florida. Her faldt det i hans lod at være med til den enorme udvikling, der omskabte det dengang sparsomt bebyggede land til det store ferieparradis, det er i dag. Han blev en rig mand, endogså meget rig, og nogle af sine mange penge brugte han til at opfylde et ønske, han alle dage havde næret, han samlede sig et stort og omfattende bibliotek. Nu havde han både tid og råd til at læse, hvad han ikke havde haft før.

Da Al Kanters børn voksede til, prøvede han på alle mulige måder at få dem til at læse de bøger, som han selv havde haft så megen glæde af. Men de var ikke interesserede. De foretrak at læse serier, og af dem var der tusindvis i Amerika. Men de var ikke værd at spille tid på. Enten var de rå, brutale beskrivelser af slagsmål mellem gangstere, forbrydelser og alle slags ugeringer, eller også meningsløst vrøvl og det rene idioti. Al Kanter havde startet et forlag, hvor han udgav håndbøger og lærebøger, og dette bragte ham i forbindelse med en række kendte lærere og pædagoger, videnskabsmænd og læger. Sammen med dem drøftede han nu indgående det problem, der jo ikke var hans alene, men faktisk alle amerikanske forældres problem:

hvordan kunne man få ungdommen til at interessere sig for den gode litteratur, de gode og underholdende bøger, i stedet for at læse serier.

Sammen med undervisningseksperter, moderne pædagoger og psykologer fandt man til sidst en løsning. Man ville besejre de dårlige serier med deres eget våben, med endnu bedre serier, med de bedste bøger, genfortalt af dygtige skribenter og illustreret af de bedste tegnere, man kunne få.

Nu lyder det så let, men det var i virkeligheden en stor og vanskelig opgave.

Classics Illustrated blev modtaget med stor glæde af Al Kanters egne børn, men det tog lang tid, før alle lærte denne nye »serie« at kende. Skønt de fleste var enige om, at her havde man da fået noget nyt, der var betydeligt bedre end de dårlige serier, så var der naturligvis også dem, der i begyndelsen havde noget at indvende, som så mange har, når de står overfor noget nyt. Al Kanter og hans hjælpere troede fuldt og fast, at de illustrerede klassikere ville skabe interesse for de gode bøger, sætte læserne på sporet, så de fik lyst til at læse både originaludgaverne og andre bøger.

Men der var kritikere, som mente,

at havde man læst en bog som illustreret klassiker, så læste man ikke originalen. Tiden og erfaringen modbeviste dem begge. Utallige pædagoger, forældre og talløse læsere har takket Al Kanter for hans gode ide.”

TEGNESERIEHETZEN

Citatet taler for sig selv. Det sættes i relief af et andet citat, hentet fra Tørk Haxthausens bog fra 1955 *Opdragelse til terror*: ”En af USA’s bedste kritikere, John Mason Brown, anmeldte *Classics Illustrated*-udgaven af *Macbeth* og skrev, at den var lige til skraldespanden. Dostojevskijs *Raskolnikov* er også kommet i serieudgave, på forsiden udstyret med et fotografi af en mand med hænderne sat i stilling til kvælergreb og et forvildet udtryk i ansigtet. Første side viser en mørkegrøn skyggeagtig mandsfigur, som er ved at kaste sig over en yppig blondine, der befinder sig i baggrunden af billedet.

I *New York Times Book Review* omtalte kritikeren David Dempsey seriehæfteudgaven af *Julius Caesar* og skrev: »Denne udgave af *Julius Caesar* har en Brutus, som ligner Superman påfaldende, og som ytrer sig i

den værste serieheltjargon.” En anden kritiker, folkloristen G. Legman, sammenfatter sit indtryk af klassikerserierne som følger: »Efter at have gennemgået den behandling er ingen klassisk bog, ligemeget hvem der har skrevet den, til at skelne fra de rapandserier og gangsterhæfter, den påstås at erstatte.»

En elskværdig og rørende naiv dame har skrevet og fortalt om biblioteksfolkernes erfaringer med klassikerserierne. Hun hedder Ida M. Anderson og er ansat ved det offentlige bibliotek i Providence, og hun siger: ”Mange forældre og lærere har overfor mig erklæret sig enige i vort synspunkt, at læsningen af den slags seriehæfter har en skadelig indflydelse på børnene ... At seriehæfterne skulle opmuntre børnene til at læse rigtige bøger, modsiges af bibliotekarenes erfaringer. Udlånet af ungdoms- og børnebøger er gået betydeligt ned over hele landet, efter at seriehæfterne er blevet så populære, som de nu er.”

Tilsyneladende var de lærde stærkt uenige om kvaliteten af *Classics Illustrated* i 40'erne og begyndelsen af 50'erne. Retfærdigvis må man sige, at set i nutidigt perspektiv er udgivelserne fra denne periode hverken fremragende eller særlig dårlig tegneseriekunst. De rummer som helhed blot godt, solidt tegnese-

riehåndværk. Og det er værd at bemærke, at Shakespeare-tegneserierne, som omtales ovenfor, faktisk er uhyre tro mod den originale tekst.

I 1951 fik det amerikanske korstog mod tegneserierne gradvist større fodfæste. Derfor begyndte Gilbertons redaktion at omredigere flere af titlerne og undlade genudgivelse af andre.

Hetzen, hvis bannerførere helst så både gode og dårlige tegneserier helt afskaffet, medførte også en række høringer på foranledning af statsadministrationen, hvilket også bragte Gilbertons medarbejdere i vidneskranken. I 1951 afsluttede forlaget daværende redaktør Meyer A. Kaplan sin optræden i en høring i New

York med bl.a. disse ord: ”Et barn, som ikke er interesseret i god litteratur, læser det heller ikke af egen fri vilje. Tvangsfodring med klassikerne vil ikke gøre mere indtryk på ham, end et besøg på et kunstmuseum gør på et barn, der ikke interesserer sig for kunst. Smagen for den gode litteratur og kunst må udvikles gradvist hos barnet. Han må forstå det, før han kan værdsætte det ... En letforståelig billedliggørelse af verdens store fortællinger medvirker til at udvikle interessen ...”

Men godt nok var der kritik af *Classics Illustrated* og behov fra redaktionen for retfærdiggørelse, men det er værd at bemærke, at Gilberton som et af de få amerikanske tegneserieforglag i 1950'erne fortsatte med at udgive tegneserier uden ”Comics Code”-godkendelse – dvs. tegneserieforglagenes egen tilkendegivelse af, at indholdet levede op til reglerne for moralsk forsvarligt materiale – uden det fik konsekvenser. Det kan skyldes, at Gilberton selv sørgede for at fjerne ”kritisable” – dvs. voldsomme eller moralsk anstødelige – sekvenser fra hæfterne.

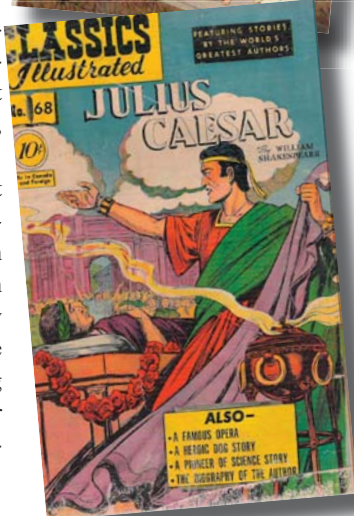
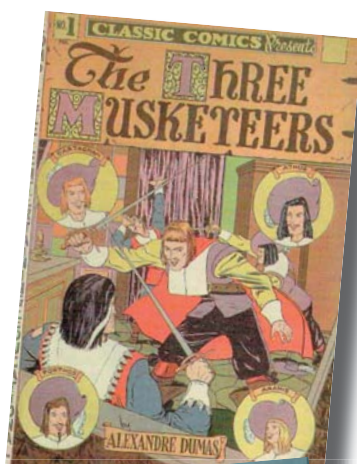
CLASSIC COMICS OG CLASSICS ILLUSTRATED

Som sagt udkom *Classic Comics* første gang i 1941.

Produceret af Al Kanter - 1942-46 i samarbejde med Raymond Haas og Myer Levy - og med bl.a. John Kooisis, Gail Hillson og John H. Compton på ledende poster udkom fra dette tidspunkt indtil februar 1947 34 numre af serien.

#1 var *The Three Musketeers*, #34 *Mysterious Island*.

Nummereringen fortsatte i den nye serie *Classics Illustrated*, som udkom med #35 i marts 1947 (*The Last Days of Pompeii*) - og med #167,

dvs. sidste nummer, i 1962.

Efter start som redaktionsassistent i 1949 beklædte Meyer A. Kaplan en betydningsfuld redaktørpost i perioden 1951-61.

UDGAVER

Flere af Gilbertons klassikerudgivelser foreligger i forskellige udgaver. I 1940'erne præsenterede klassikerne sig udadtil gennem tegnede omslag. På grund af Werthams korstog blev enkelte omslag omtegnet i slutningen af dette årti.

I samme periode blev mange af de oprindelige 56-siders hæfter reduceret til 48 sider. Desuden blev en hel del sider omredigeret eller direkte omtegnet med det formål at undertone de af romanforlæggenes voldsomme handlingsbeskrivelser, som var blevet omsat til ligeså voldsomme tegneserieforløb i 1. udgaverne.

Enkelte hæfter udkom aldrig i ny udgave: #33 *The Adventures of Sherlock Holmes*, #40 *Mysteries* og #44 *Mysteries of Paris*.

Netop disse "gysere" udkom aldrig i Danmark - formodentlig fordi det danske forlag ønskede at undgå en mulig kritik.

RESPEKTABELT YDRE OG INDHOLD

I 1951 udgav Gilberton *The Odyssey* (#81) og introducerede dermed de malede omslag. Kort efter begyndte også genoptryk af numrene 1-80 at optræde med sådanne omslag, og da serien endelig fandt vej til Danmark med titlen *Illustrerede Klassikere*, og med et omfang på 48 sider, var alle tegnede omslag udryddet.

Formålet med disse var at give serien et mere respektabelt ydre end tidligere, hvor de tegnede omslag

stilmæssigt lænede sig op af de øvrige - meget ringeagtede og kritiserede - hæfteserier på det amerikanske marked.

Ligesom serien skiftede ydre, æn-

drede indholdet også karakter. Flere hæfter blev således totalt omtegnet.

SERIENS PERIODER

Classics Illustrated er langt fra et entydigt begreb. De kan inddeles i tre perioder:

Den ufærdige 1941-44 var præget af en stærkt vekslende kvalitet fra hæfte til hæfte. Flere blev senere omtegnet.

Den ombydende 1945-53 var mere homogen og præget af, at adaptationerne af de gamle klassikere var i hænderne på en fast gruppe tegnere. Perioden rummer flere eksempler på tegnere, som skabte endelige udgaver af tidligere numre, frembragte nye, som senere blev omtegnet, og udformede første og eneste udgave af visse titler.

Den endelige 1954-62 var præget af tegnere, som blev "arbejdsløse", da forlaget E.C. stoppede sine meget kritiserede sf- og skræktitler i 1954. Mange titler fra 1941-44 udkom med nye tegnere, og ingen af periodens titler blev omtegnet.

Gilberton stoppede udgivelsen af *Classics Illustrated* i 1962. En af årsagerne var at hæftedistributørerne skabte problemer. De leverede *Classics Illustrated* og alle andre tegneseriehæfter til forhandlerledet, men med en udsalgspris på klassikerne på 15 cent pr. hæfte, var deres fortjeneste minimal. I USA verserer der historier om, hvordan distributører returnerede uåbnede kasser med nye hæfter til Gilberton.

På det tidspunkt var udgivelsen nået til #167 med #168 og #169 i vente-position. 20 af disse så aldrig dansk udgivelse. Alligevel blev der udgivet 227 numre i Danmark, men det er en anden historie, som fortælles senere.

Illustrerede KLASSIKERE

LEWIS CARROLL

ALICE I EVENTYRLAND

De bedste fortællinger af
verdens største forfattere

NR.
1

KR.
150

Do-Do-Dodgson

af Jon Bing

Bearbejdet til dansk af
Anders Hjorth-Jørgensen

Charles Dodgson alias Lewis Carroll

MATEMATIKPROFESSOR OG NONSENSFORFATTER

Charles nedskrev fortællingen og gav den til Alice Liddell. Men han havde ikke tænkt sig at udgive den. Først efter råd fra andre, bearbejdede han manuskriptet til udgivelse. Bl.a. tilføjede han fortællingen om det vanvittige teselskab – måske til ære for deres eget måltid ved floden.

Bogen blev udgivet i 1865 og fik følge af endnu et eventyr om Alice – *Through the Looking-Glass* (Bag spejlet) – i 1871.

Det er to bemærkelsesværdige bøger – nærmest små, litterære mirakler. De er skrevet af en mand, som på mange måder var en ganske almindelig lærer.

Charles Lutewidge Dodgson blev født i 1832 og var den ældste i en flok på fire brødre og syv søstre. Faderen var præst, og Charles voksede op med et stort ansvar for søskenflokkens. Han skrev digte, fandt

Det er sjældent at vi nøjagtig ved, hvornår en fortælling er blevet til. Men vi ved, hvornår *Alice in Wonderland* blev fortalt første gang. Det skete den 4. juli 1862.

Den dag havde Charles Dodgson organiseret en udflugt for nogle af sine venner. Blandt disse var de tre søstre Lorina, Alice og Edith Liddell, deres guvernante, frøken Prickett og en af Charles egne bekendte, Robinson Duckworth.

Udflugten udgik med robåd fra Oxford opad Themsens til Godstow. Her lå ruinene af et kloster, som ikke blev brugt til andet end ly for kvæget ved det årlige marked. Denne lysende sommerdag slog selskabet sig ned ved flodbreden. Det blev en lang dag. De var ikke tilbage i Oxford før efter klokken otte om aftenen.

I løbet af den eftermiddag fortalte Charles eventyret om Alice. Det begejstrede virkelighedens Alice i en sådan grad, at hun fik Charles til at love, at han ville nedskrive det.

Duckworth sad med ryggen til Charles i båden. Han spurgte vennen om det var noget, han fandt på lige nu og her. ”Ja, jeg finder på det efterhånden,” skal Charles have svaret.

Alice Liddell fotograferet af Lewis Carroll

på fortællinger for at more dem og producerede oven i købet sit eget familieblad.

Charles blev immatrikuleret ved Christ Church College, Oxford i 1850 – og blev der i 47 år. Hans akademiske karriere var ikke specielt lysende, han blev ”lecturer” i matematik 1855 og forblev i den stilling, til han trak sig tilbage i 1881.

Han blev aldrig gift og boede på sit college, hvilket dengang var ganske normalt.

Han udgav også fagbøger, som dog ikke satte sig større spor i eftertiden. En kendt anekdote fortæller, at dronning Victoria blev så begejstret for *Alice in Wonderland*, at hun ønskede sig et eksemplar af forfatterens næste bog. Det fik hun da også i form af et dediceret eksemplar af den matematiske afhandling *An Elementary Treatise on Determinants*.

Det var ikke usædvanligt at akademikere udgav digte eller prosa. Charles gjorde det under pseudonymet Lewis Carroll – og karakteristisk for ham er navnet en lille rebus: han oversatte først sine to fornavne til latin – Carolus Ludovicus. Så lod ham dem bytte plads, og oversatte dem tilbage til engelsk som Lewis Carroll. Et navn han brugte første gang i 1865.

BØRN OG FOTOGRAFIER

Lewis Carroll havde et legende forhold til spil og regler i grænselandet mellem matematik og nonsens, med digtet *The Hunting of the Snark* (1876) – om en gruppe eventyreres jagt på et legendarisk uhyre – som det mest kendte, en litterær perle af rimede tosserier. Desuden interesserede han sig levende for fotografering – en ny teknologi i 1850’erne. Lewis Carroll anerkendes som en

*Alice Liddell (th.) og hendes to søstre
fotograferet af Lewis Carroll*

af fotografiets pionerer og som den mest bemærkelsesværdige viktorianske børnefotograf - specielt af 5-12 årige piger. Det er sikkert ikke tilfældigt, at den anden bog om Alice handler om den verden, som findes bag spejlet – for også fotografiets negativ er spejlvendt, og gennem det fik Lewis Carroll adgang til sin fantastiske verden.

Hans interesse for børn var ud over det sædvanlige og er ofte kommenteret. Han inviterede børn på besøg, de blev fotograferet, han lyttede til deres fortællinger, han tog dem med på roture på floden og spillede kro-

ket med dem.

Det er uudgæligt, at enkelte har sat spørgsmålstegn ved, hvad der egentlig gjorde denne ungkarl så interesseret i børn, specielt små piger. Der er ikke grund til at tro, at han følte andet end ægte glæde i deres selskab.

Lewis Carroll var plaget af at stamme. I fortællingen om Alice optræder den uddøde

fugl dodoen, og når Dodgson skulle præsentere sig selv blev det gerne til ”Do-do-dodgson”.

Set i den sammenhæng er det da også dodoen, som i bogen organiserer en konkurrence, hvor alle vinder, og alle skal have præmie. Dodgson søgte medicinsk hjælp mod stammeriet, og under behandlingen opdagede han, at han ikke stammede i samtaler med børn. Derfor blev samværet med dem befriende. Samtidig mødes ligesom to personligheder i situationen: Charles Dodgson, den kedelige og pertentlige matematiklærer inspireres af Lewis Carroll,

den iderige og legesyge børneven: resultatet bliver det sært geniale.

DODOER OG ANDRE DYR

Selv blev altså Lewis Carroll bogens dodo. Men det er blot et dyr i bogens menageri. Der findes næppe en bog med en ligeså varieret animalsk rolleliste – fra den forpustede kanin, Alice møder straks i begyndelsen til alle de andre: forlorne skildpadder, kanariefugle, kålorme, griffe, øgler, flamingoer, mus, duer, fisk, frøer, hvalpe, grise, harer, krabber, hummere, pindsvin, papegøjer, marsvin og så videre. Hver med sin betydning i fortællingen - de fleste med egen personlighed. Nogen er specielt interessante, som hasselmusen (som også kaldes ”syvsover” på dansk), en lille gnaver som af romerne blev anset for at være en delikatesse, men som i bogen først og fremmest gør sig bemærket ved sin hang til at småsove – i virkeligheden ligger den i hi halvdelen af året.

Selv er jeg først og fremmest fascineret af Cheshire-katten, som kommer og går – og i hurtigere tempo end katte ellers har for vane. Men da Alice høfligt henvender sig til den, forsvinder den langsomt – fra halen

*Førstedgaven af Alice in Wonderland var
illustreret illustreret af John Tenniel.
Her og på den følgende side
ses fem af hans illustrationer.*

Øverst
John Tenniels
*Cheshire kat og derunder katten
på kirkemuren i Grappenhall*

og fremad til kun smilet er tilbage. Men hvor fik Lewis ideen til katten fra? Den kan være et minde fra kirken i Grappenhall, Cheshire, hvor faderen var præst. På vestsiden af St. Wilfrids kirketårn, lige over hovedvinduet, ser man tydelig en kat med samme omrids, som katten fik i de første udgaver af bogen om Alice. Relieffet er sandsynligvis placeret der omkring 1530, men kan være ældre – og fører helt tilbage til keltiske myter. Det giver også en uhyggelig forklaring på kattens smil – for ”Cheshire-smilet” var et udtryk, som en gang blev brugt i dette område om personer, der blev dræbt ved enten at få struben skåret over fra øre til øre eller hængt. Et udtryk knyttet til keltiske skikke og overtro.

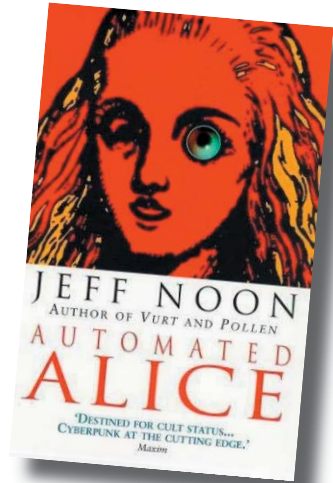
ALICE LEVER

Charles Dodgson døde i 1898, men indflydelsen fra beretningen om Alice er stadig stærk, og mange af skikkelsene er – i lighed med Cheshire-katten – blevet en del af vores fælles mytologi.

F.eks. fik John Lennon sit første eksemplar af bogen om Alice som gave, da han fyldte 11 år. Det er let at finde overraskende paralleller mellem fortællingen og den tid,

The Beatles selv satte deres stempel på, ikke mindst den mystiske larve som sidder på en paddehat og ryger vandpipe. Han foreslår, at hun spiser af paddehatten for at regulere sin størrelse.

På en måde bliver det den egentlige begyndelse på Alices psykodeliske rejse. ”Jeg var vældig optaget af *Alice in Wonderland*, og tegnede alle figurerne,” fortæller Lennon. Faktisk har Lennon udgivet et par bøger, hvor teksterne klart viser, hvad inspirationen har været. Tydeligst kommer forbindelsen imidlertid frem i enkelte af sangteksterne, han skrev for The Beatles, blant andet ”Lucy in the Sky with Diamonds” og ”I am the Walrus”. Lewis Carroll er også gengivet på omslaget til *Sgt. Pepper’s Lonely Hearts Club Band* (1967). Man finder ham i tredje række.

Der findes også helt moderne versioner af Alices rejse – en af de mere spændende er Jeff Noons *Automated Alice* (1996) som udgiver sig for at være en nylig opdaget tredje bog om Alice og hendes forunderlige oplevelser i fremtiden.

Og så er det bare igen at læse fortællingen. Man bør gøre som Hjerter konge anbefaler et sted i bogen: ”Start med begyndelsen, fortsæt til slutningen, og stands der.”

Jon Bing er professor i retsinformatik ved Universitetet i Oslo – og ikke mindst forfatter. Han har skrevet en række romaner, noveller, skuespil og fagbøger. Sammen med Tor Åge Bringsværd gjorde han den fantastiske litteraturstueren i det norske litterære landskab.

I USA blev *Alice in Wonderland* trykt i tilsammen 8 oplag. Indholdet forblev uforandret gennem alle disse, men forsiden blev ændret. Til den første udgave udførte Alex A. Blum, som også tegnede serien, en stregtegning, som blev farvelagt, og denne forside blev brugt på de tre første oplag. Marts 1960 udkom en ny udgave med en malet forside af en unavngiven kunstner baseret på Blums oprindelige stregtegning. Man må dog formode, at Blum selv stod for den nye farvelægning.

Denne forside blev allerede i 1955 brugt til det danske *Illustrerede Klassikere* nr. 1, men der gik altså nogle år, inden amerikanerne fik den at se.

Samme forside blev efter udgaven i 1960 anvendt på de fire næste amerikanske oplag. I 1968 malede Taylor Oughton så en tredje forside, som blev benyttet til et enkelt oplag.

Alex Anthony Blum – født 1889 i Ungarn - har tegnet tre af klassikerne i dette bind: *Alice i Eventyrland*, *Rejsen til Månen* og *Hamlet*.

Familien emigrerede til USA, hvor han blev uddannet på National Academy of Design i New York. Han arbejdede som kunstmaler og kob-

Udgivet første gang
i USA som *Classics Illustrated* nr. 49 i juli 1948.

Udgivet første – og eneste – gang på dansk i 1955 som *Illustrerede Klassikere* nr. 1

Manuskript:

Ukendt

Bearbejdet til dansk af Halfdan Rasmussen

Tegninger:

Alex A. Blum

berstikker og 1938-54 som tegneserietegner i *Eisner-Iger Shop*, hvor han bidrog til diverse forlags hæfter på serier, vi aldrig har set i Danmark. Bl.a. er *Spy Smasher* og *Bulletman* værd at bemærke samt jungleserien *Kaanga*, som han skabte og tegnede mange episoder af 1940-47.

1947-55 tegnede han og H. C. Kiefer hovedparten af *Classics Illustrated*-titlerne - Blum i en naivistisk stil præget af spændstige, karakterfaste figurer, faste konturer i illustrationerne, smuk, afdæmpet farvelægning og tilsyneladende korrekte detaljer, som vidner om grundige forstudier. Dette sammenholdt med en ofte tekstro manuskriptbearbejdning gi-

ver fornemmelse af, at originalens vigtigste intentioner er bevaret, bl.a. i Shakespeare-bearbejdelserne, hvor scenerummet muligheder og begrænsninger i udpræget grad har inspireret Blum. Specielt i *Hamlet* opleves dette tydeligt.

Blums første arbejde for Gilberton var en 63 siders tegneserieudgave af *Alice in Wonderland* til avispublicering. I 1948 blev den omarbejdet til 44 sider til publicering i et 48 siders hæfte og udkom som *Classics Illustrated* #49 med forside af Blum. 1954-57 var Blum beskæftiget som Art Director på *Classics Illustrated*. I 1961 trak han sig tilbage fra tegneseriebranchen men fik kun 8 år som pensionist. Alex Blum døde i 1969.

(se listen over Blums *Classics Illustrated*-titler på side 67)

Halfdan Rasmussen (1915-2002) – dansk forfatter med et omfattende forfatterskab bag sig. 1941-66 udgav han en lang række digtsamlinger. Mest kendt er han for sine mange børnebøger fra perioden 1943-90, bl.a. *Halfdans ABC*, *Lange Peter Madsen*, *Tante Andante* og *Mariehønen Evigglad* : rim for børn og barnlige sjæle.

Blums forside fra 1948

Den første amerikanske udgave med malet forside fra 1960.

Den amerikanske forside fra 1968.

Den første norske udgave

Alice i øvrigt

af Anders Hjorth-Jørgensen

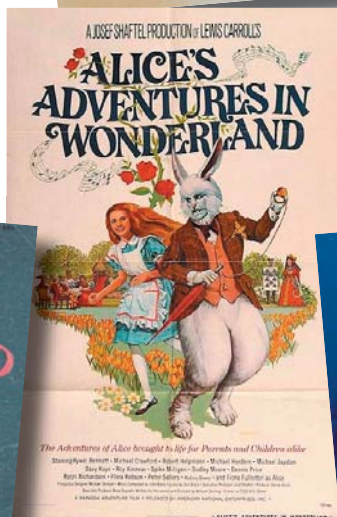
Alice's Adventures in Wonderland blev oprindeligt udgivet i England i 1865. Den første danske udgave udkom i 1875 med titlen *Maries hændelser i vidunderlandet* med illustrationer af den oprindelige engelske illustratør, John Tenniell.

I 1930 udgav Jespersen og Pio en ny udgave af bogen, nu med titlen *Alice i Vidunderland*. Forlaget Thorkild Beck udgav den senere som *Alice i Æventyrland*, og i 1964 var det Spektrums tur til at udgive *Alice i Eventyrland og Bag spejlet* i et bind, oversat af Kjeld Elfelt og igen med John Tenniels oprindelige illustrationer.

For mange er *Alice i Eventyrland* – *Alice in Wonderland* – forbundet med Walt Disney, hans tegnefilm fra 1951 og tegneseriehæftet baseret på filmen (*Anders And & Co. 11b* /1951). En film, som samtidens kritikere ikke satte specielt højt,

men som eftertiden har taget til sig som en af Disney's – mere specielle – klassikere.

Men Alice er filmatiseret utallige gange – ikke kun som tegnefilm, men også med "rigtige" skuespillere. Den første – på 8 minutter – havde premiere 1903. Siden er fulgt en snes mere eller mindre originaltro filmatiseringer, bl.a. en argentinsk, en tjekkisk og en indisk. Blandt de mere bemærkelsesværdige er en engelsk filmatisering fra 1972 med et galleri af fornemme, britiske skuespillere, bl.a. Peter Sellers som hare, Flora Robson som dronningen og Ralph Richardson som den vandpi-berygende kålorm. Ligeledes er det værd at bemærke den stjernespækkede amerikanske TV-filmatisering fra 1999 instrueret af Nick Willing med bl.a. Ben Kingsley som kålormen og Martin Short som den gale hattemager.

Fra venstre: *Anders And & Co. 11b*/1951 og plakater fra filmatisering 1972 og 1999. Øverst: Spektrums samlede udgave fra 1964.

Hele den engelske originaltekst kan downloades fra internetadressen:
www.gutenberg.org/dirs/etext91/alice30.txt